

SAMHÄLLSORIENTERANDE ÄMNEN MED DIDAKTISK INRIKTNING II, 21-40 poäng

Social Sciences with an Educational Perspective II, 21-40 Credit Points

LÄRDOK-KOD: UPK28N

1. BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen ingår i inriktningen "Samhällsorienterande ämnen med didaktisk inriktning" om 40 poäng och omfattar 20 poäng inom intervallet 21-40 poäng.

Kursen är främst avsedd för studenter som vill arbeta i förskoleklass och grundskolans tidigare år.

Kursansvarig institution är Institutionen för undervisningsprocesser, kommunikation och lärande vid Lärarhögskolan i Stockholm, som även ansvarar för genomförande och administration. Samverkande institutioner vid Stockholms universitet är Historiska institutionen, Institutionen för naturgeografi och kvartärgeologi, Religionshistoriska institutionen och Statsvetenskapliga institutionen.

Den reviderade kursplanen har beslutats av Nämnden för grundutbildning, forskning och forskarutbildning vid Lärarhögskolan i Stockholm 2005-02-21.

2. FÖRKUNSKAPSKRAV

Genomgången kurs "UPK11N: Samhällsorienterande ämnen med didaktisk inriktning I, 20 poäng" varav minst 14 poäng med betyget Godkänd.¹

3. SYFTE

Kursen syftar till att studenten utvecklar förmågor att:

- * relatera sin egen undervisning till läroplan, kursplaner och lokala arbetsplaner
- * relatera den egna ämnessynen till undervisningserfarenheter
- se vilka möjligheter och problem det finns i samtalet när man fokuserar på barns tänkande,

¹ Momentindelningen av "UPK11N: Samhällsorienterande ämnen med didaktisk inriktning I, 20 poäng" ((6+2p)+(2x6p)) motiverar ett mindre avsteg från kravet att minst 75% av föregående kurs ska vara godkänd för att få tillträde till nästa kurs vilket annars är brukligt.

- systematisk reflektera över gruppklimatet i barngruppen och dess betydelse för verksamheten
- reflektera över egen undervisning, vad gäller planering, genomförande och utvärdering
- kunna omsätta ämnesdidaktiska och allmändidaktiska kunskaper i egen undervisning.

Kursen syftar vidare till att studenten tillägnar sig fördjupade kunskaper om de samhällsorienterande ämnenas innehåll och förutsättningar som akademiska och vetenskapliga discipliner. Kursens inslag av ämneskunskaper syftar dels till att ge en plattform för det kommande läraruppdraget, dels till att ge en bas för vidare studier inom respektive ämne.

4. INNEHÅLL OCH UPPLÄGGNING

Mål för kursen upprättas i samband med kursstart. Kursen planeras, genomförs och utvärderas i samråd med studenterna. Undervisningen består av lektioner, gruppundervisning, seminarier, case-seminarier och studiebesök och/eller exkursioner.

Kursen är indelad i moment där ämnesdidaktik och VFU integreras. Stor vikt läggs vid de didaktiska frågorna som dels har eget moment. Ett av målen med kursen är att studenten ska kunna redogöra för undervisningsprincipiella problem utifrån undervisningsmodellen Lärare-eleven-innehåll och med frågorna Vad? Och Varför? i fokus.

Kursen består av följande moment där moment 1 alltid ingår men där studenten läser de två moment, av moment 2-5, som inte lästes under föregående kurs, "UPK11N: Samhällsorienterande ämnen med didaktisk inriktning I, 20 poäng". Momenten 2-5 läses i olika följd för kursstart under vår- respektive hösttermin beroende på schemaplacering av fältundervisning.

Moment 1 – Samhällsorienterande ämnen, lärande och undervisning, 3poäng, samt Verksamhetsförlagd utbildning (VFU), 7 poäng

- Att planera undervisning i SO.
- Språk och tänkande i SO-undervisningen.
- Samtalets betydelse i SO-undervisningen
- Att ställa frågor
- Psykosocialt perspektiv på undervisningen
- SO-ämnen och styrdokument.

Under VFU-perioden ska studenten visa förmåga att tillämpa förvärvade ämnesteoretiska och ämnesdidaktisk kunskaper och reflektera över gjorda erfarenheter.

Institutionen för undervisningsprocesser, kommunikation och lärande, Lärarhögskolan i Stockholm

Moment 3 – Historia, 5 poäng

Några av huvudlinjerna i den historiska utvecklingen, främst gällande svensk och nordisk historia. Tyngdpunkten ligger på tiden före industrialismen, kompletterat med några exempel från nutidshistorien.

Metodövningar – case-studies - för att öva förmågan att källkritiskt granska och analysera samt ge grundläggande kunskaper i historisk metod och teori. Historiedidaktik utifrån museipedagogiska enheter och deras arbete med skolbarn i olika åldrar. Gruppvisa fördjupningsarbeten kring historiska områden eller tidsavsnitt som redovisa vid seminarier.

Historiska institutionen, Stockholms universitet

Moment 4 – Geografi, 5 poäng

Jordens olika geografiska miljöer. Processer som bygger upp och förändrar naturlandskapet. Naturreсурser, resurskonflikter, resursutnyttjande och miljökonsekvenser. Levnadsbetingelser och olika typer av kulturlandskap och deras föränderlighet genom människans verksamhet. Kartor, flyg- och satellitbilder som informationskälla. Exkursionsdidaktik.

Institutionen för naturgeografi och kvartärgeologi, Stockholms universitet

Moment 5 – Religionskunskap, 5 poäng

Religionens former och uttryckssätt, särskilt studeras texter och deras tolkning. Nutida världsreligioner och deras inflytande i skilda kulturer. variationen inom världsreligionerna studeras med hjälp av de kristna huvudkyrkorna och av islam i Etik med orientering om ståndpunkter och argumentationslinjer på värderingarnas område.

Religionshistoriska institutionen, Stockholms universitet

Moment 6 – Samhällskunskap, 5 poäng

Momentet har två huvudteman. Det första temat behandlar demokrati med fokus på idéhistoria och aktuella demokratiproblem. Det andra temat behandlar relationen mellan EU, stat och kommun. En kortfattad översikt över det svenska politiska systemet. För kommunerna i Sverige studeras särskilt institutioner, organisationer, arbetsliv och demokrati. Momentet uppmärksammar även genus-, etnicitets- och miljöperspektiv.

Statsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet

LÄRARHÖGSKOLAN i STOCKHOLM
Institutionen för undervisningsprocesser,
kommunikation och lärande

STOCKHOLMS UNIVERSITET
Historiska institutionen
Institutionen för naturgeografi och kvartärgeologi
Religionshistoriska institutionen
Statsvetenskapliga institutionen

KURSPLAN

4:7

UPK28N
Beslutad: 2002-04-17
Reviderad 2002-06-11
Reviderad 2005-02-21
Version: 3
Dnr: UKL54-140/04
Gäller fr o m H06

5. EXAMINATION

Kursen examineras i relation till uppställda mål genom skriftliga tentamina och inlämningsuppgifter samt redovisningar vid seminarier.

Som betyg på kursen används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd. Alla moment betygsätts med tregradig betygsskala. För att få Godkänd på kursen krävs godkänt på 10 poäng. För att få Väl godkänd på kursen krävs Väl Godkänd på moment 1.

Studenter som underkänts på prov har rätt att begära att annan examinator utses.

Studenter som godkänts på kursen ska på begäran få kursbevis.

6. KURSLITTERATUR OCH ÖVRIGA LÄROMEDEL

Moment 1 – Samhällsorienterande ämnen, lärande och undervisning, 3 poäng, samt VFU 7 poäng

- Arevik, S., Hartzell, O. (1994). *Vilket tänkande kräver SO-undervisningen?* Didaktiska studier, LHS. (48 s.)
- Arfwedsson, G. (1992). *Hur och när lär sig elever?* Stockholm: HLS-förlag. (200 s.)
- Dysthe, O. (1996). *Det flerstämmiga klassrummet*. Lund: Studentlitteratur. (250 s.)
- Egan, K. (1995). *Berätta som en saga*. Hässelby: Runa förlag. (230 s.)
- Marton, F. m.fl. (1977). *Inläring och omvärldsuppfattning*. Göteborg: AWE/Gebbers.
- Pramling, I. (1997). *Att lära som sexåring*. Stockholm. Skolverket.
- Smith, F. (2000). *Läsning*. (191 s.)

Läroplan, Kursplaner (128 s.)

Utöver detta tillkommer antologi/kompendium om ca. 300 sidor och läroböcker i SO.

Moment 3 – Historia, 5poäng

- Berggren, L. & Greiff, M. (2000). *En svensk historia från vikingatid till nutid*. (300 s.)
- Bruchfeld, S. & Levine, P.A. (1998). *Om detta må ni berätta*. (80 s.) *
- Dahlbäck, G. (1987). *I medeltidens Stockholm*. (190 s.)
- Gräslund, B. (200x). *Perspektiv på vår äldsta historia – ett fortbildningsmaterial för historielärare*. (40 s.) *
- Hadenius, S. (). *Riksdagen – en svensk historia*. (30 s.) *
- Sandberg, m.fl. (1999). *Epos – historia för gymnasieskolans kurs A + B*. (300 s.) *
- eller:** Graninger, Tägil & Carlsson (). *Vägar till nuet – från forntiden till våra dagar*. (300 s.) *
- Svanberg, I. & Tydén, M. (). *I nationalismens bakvatten – om minoritet, etnicitet och rasism*. (100 s.)

Utöver detta tillkommer metodövningar, stencilkompendium: material till olika metodövningar i källkritik m.m. (60 s.) *

Valbar litteratur: Egen vald litteratur i samband med projektarbete, ca. 200 sidor.

*) tillhandahålles av Historiska institutionen, Stockholms universitet.

Moment 4 – Geografi, 5 poäng

Bydén, S. (red.) (1998). *Mark, människa, miljö*. Göteborg: Göteborgs universitet och Stockholms universitet, 3:e upplagan. (174 s.)

Hall, O. (2000). *Introduktion till kartografi*.

Perhans, K-E. (2001). *Våra vanligaste stenar i urval*. (44 s.)

Sveriges Nationalatlas 1996: *Sveriges geografi*. (176 s.) (läses efter anvisningar)

Strömberg, B. (1996). *Naturgeografi. Grundkurs 1*. (96 s.) (läses efter anvisningar)

Yrgård, A. (2001). *Väder och klimat*. (15 s.)

Utöver detta tillkommer valfri kartbok (atlas) innehållande även tematiska kartor: klimat, vindar, befolkning, produktion av olika varor etc.

Moment 5 – Religionskunskap, 5 poäng

Collste, G. (1900). *Inledning till etiken*. Lund: Studentlitteratur. (120 s.)

Eck, D.L. (1996) *Darsan: Det gudomliga skådandet*. Nora: Nya Doxa. (70 s.)

Ekstrand, T. m.fl. (2001). *Religionsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur. (142 s.)

Gustafsson, G. (1997). *Tro, samfund och samhälle*. Örebro: Libris. (246 s.)

Hedin, C. (1999). *Abrahams barn*. Stockholm: Arena. (270 s.)

Jacobsen, K. A. (2000). *Buddhismen*. Oslo: Pax. (242 s.)

Olivestam, C E. & Lindholm, S. (1991). *Kyrkor och alternativa rörelser*. Lund: Gleerups. (280 s.)

Moment 6 – Samhällskunskap, 5 poäng

Bergström, G. (2002): *Valfrihet och inflytande i skolan*. Statsvetenskapliga institutionen,

LÄRARHÖGSKOLAN i STOCKHOLM

Institutionen för undervisningsprocesser,
kommunikation och lärande

STOCKHOLMS UNIVERSITET

Historiska institutionen
Institutionen för naturgeografi och kvartärgeologi
Religionshistoriska institutionen
Statsvetenskapliga institutionen

KURSPLAN

UPK28N

Beslutad: 2002-04-17

Reviderad 2002-06-11

Reviderad 2005-02-21

Version: 3

Dnr: UKL54-140/04

Gäller fr o m H06

7:7

Stockholms universitet. (25 s.)

Bäck, H. (2000): *Kommunpolitiker i den stora nyordningens tid*. Malmö: Liber. (kapitel 4, 5, 6 och 8) (110 s.)

Held, D. (1997): *Demokratimodeller. Från klassisk demokrati till demokratisk autonomi*. 2:a upplagan. Göteborg: Daidalos. (urval; ca. 300 s.)

Lindbom, T. (1996): *Konservatism i vår tid, i Konservatism i vår tid, åtta idéhistoriska essäer*. Borås: Norma. (19 s.)

Okin, Susan Moller (1999): "Is multiculturalism bad for women?" ur: *Is multiculturalism bad for women?* Okin, Susan Moller. (1999). Princeton: Princeton University Press. (15 s.)

Petersson, O. (2002): *Statsbyggnad. Den offentliga maktens organisation*. 3:e upplagan. Stockholm: SNS Förlag. (116 s.)

Tallberg, J. (2001): *EU:s politiska system*. Lund: Studentlitteratur. (kapitel 1 och 11) (20 s.)

Wendt-Höjer, M. & Åse, C. (1999): *Politikens paradoxer. En introduktion till feministisk politisk teori*. 2:a upplagan. Malmö: Academia Adacta. (80 s.)

Wigerfelt, B. & Svensson-Wigerfelt, A. (2001): *Rasism i Sverige - exemplet Klippan, i Törnrosalandet - om tillhörighet och utanförskap*. Norrköping: Integrationsverket. (13 s.)

Artikel om regler för citat, referat och käll- och litteraturförteckning. ca 10 s. (tillhandahålls av läraren).

Case: Myrman, Y. (1993): *Rödkobbsleden. Ett case om inrättande av en allmän farled*. Statsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet. (30 s.) (finns på statsvetenskapliga institutionens hemsida: www.statsvet.su.se)

Ämnesdidaktisk litteratur tillkommer.